

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Rationum, quibus horarum canonicarum lectionem improbat Lutherus,
dissolutio XXV

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER SECVNDVS

sanctorū patrū testimonijs, ibidē demonstrat contra **V**iclefianā im-
Mat. 15. pietatē: horarū canonicarū usum sustollere annexā. quā hoc in loco
 ut à cæco ductore ductus cæcus, & in foueā unā cum duce itineris
 præcipitatus: instaurare molitur **L**utherus. Sed nūc ad reliqua ei⁹
 VI. dicta excutienda, p̄grediamur. ¶ Neq; recte etiā à **L**uthero est
 assertū in uerbis supra dictis, satius esse, nō legere horas: q̄ frigide
 legere. Quoniā qui frigide eas legit ac tepido animo & distracto:
 satisfacit quidē præcepto ecclesiæ, obligātis ipsum ad lectiōnē ho-
 rarū canonicarū, neq; reus est transgressionis illius statuti. quāuis e-
 tiā in eo opere non p̄staret gratum deo obsequiū nec acceptū: po-
 tissimū quādo huiusmodi distractio, ignauia & cordis tepiditas, ex
 proposito fieret & electione. quoniā huiusmodi tepidis cōmina-
 tus deus: se eos euomiturum ex ore suo. **Q**ui uero ordinibus sacris
Apoca. 3 initiatus omnino horas canonicas non legit: is & ecclesiæ præuari-
 catur præceptū, obstringens ipsum ad exoluendum deo id lectiōis
 horarum officium: & simul graui p̄ctō deum offendit, cui debitū
 subtrahit seruitutis obsequium. Et ita hic duplici p̄ctō tenetur ob-
 noxius: alter uero si reus est, tātum uni culpæ addictus habetur.
 Quare multo grauior est & deterior, omnimoda horarū canonica-
 rum sine causa legitima p̄missio: q̄ frigida illarū & tepida lectio,
 cuius oppositum astruit **L**utherus.

¶ Rationum, quibus horarum canonicarum lectiōnē
 improbat **L**utherus: dissolutio. Cap. XXV.

I. **E**d ecce ut horarū ecclesiasticarū lectiōnē sugillet
 aduersari⁹: obiectat nobis in uerbis suis paulo ante
 citatis, & in nono dicto eius circa libri hui⁹ principiū
 etiā adductis: in toto sacrarū literarū codice nō cōti-
 neri p̄ceptū, ecclesiasticis uiris datū de legēdis horis
 canonicis. nihilq; à nobis geri debere: quod deus in scriptura sc̄tā
 nobis non præceperit. ¶ Huic quidem cauillo iam abunde à no-
 bis satisfactū est in primo libro: ex quo id in promptu colligitur re-
 sponsum. huiusmodi p̄ceptū de horarū lectiōne, aperte quidē nō
 cōtineri in ipso euāgelico codice: sed suppressē & inuolute illud in
 eo cōprehendi uerbo dñi, quo iubemur audire ecclesiā & p̄positos
 nostros, q̄ spū sc̄tō suggerēte ordinatū exoluēdam esse dño à ui-
 ris ecclesiasticis quotidie horarū canonicarū decātationē aut lecti-
 onem.

Mat. 18.
Luca. 10
Mat. 23.

Neg possumus citra nostræ salutis dispediū huic ordinatiōi eccle-
 siasticæ cōtraire: q̄ etiā obligatoria sunt q̄ per spiritus sancti occul-
 tā inspirationē ab apostolis & uiris apostolicis sunt post triūphalē
 dñi nostri ascēsiōnē sancita pro uniuersali regimine ecclesiæ, sicut
 & ea q̄ à Christo sunt in euāgelio expressa. Sed hec in p̄senti loco
 repetisse: pene superuacū est. ¶ Rursum insisit Lutherus, nihil
 in ecclesia legēdū esse: nisi uerbū dei. In horis aut̄ canonicis multa
 cōtineri præter dei uerbū: & ergo prætermittēdam esse earū lecti-
 onē. Verū si ita assumptā propositionē intelligat aduersarius, ni-
 hil in officio ecclesiastico legēdum esse: quod nō cōtineatur exp̄s-
 se in aliquo librorū sacrę scripturæ, id imus inficias. Nā & oratiōes
 ipse supplicatoriæ quas collectas dicūt, & expositiones in sacra euā-
 gelia à sanctis patribus elaboratæ, quas homelias uocāt: sermones
 itē solēniū festorū declaratoriū, necnō agones inuictorū marty-
 rū & uitæ sanctorū à probatis authoribus cōscriptę: cōueniēter & lau-
 dabiliter in ecclesiastico leguntur officio. Attamē planū est: nihil
 horū in ipso sacrę scripturæ cōplexu cōprehendi. Si uero p̄ assum-
 ptā in hac obiectione propositionē intelligat Lutherus, nihil in ec-
 clesia legi debere quod sit uerbo dei repugnans aut aduersum: id
 sane admittimus libenter & annuim⁹. Ea autē que modo enume-
 rata sunt, atq; in officio ecclesiastico legi solita: maxime consonant
 uerbo dei, & multa eorū explicāt illud ac elucidāt, tātū abest ut illi
 sint aduersantia. Si qua uero occurrūt in horarū lectione, quæ ex
 liquido uerborū dei fonte non sunt deriuata, aut illa nō explanāt
 hominū sacrisq; sermōibus, ut gloriosa marty-
 rū certamina aut a-
 cta sanctorū, quæ ipsis horis canonicis inserūt: nō est certe propte-
 rea repudianda tanquā inanis & futilis illoꝝ lectio. quod iam olim
 autoritate synodali cōstitutū sit: huiusmodi lectionē fieri debere
 in officio ecclesiastico. ¶ Enimvero ex concilio Carthaginēsi ter-
 tio (cui & interfuit beatus Augustinus: & se cū cæteris subscripsit)
 hoc depromit decretū, cap. tricesimo nono canonū eiusdē concilij
 cōscriptū. Itē placuit, ut præter scripturas canonicas nihil legat̄ in
 ecclesia, sub nomine diuinarū scripturarū. Sunt aut̄ canonicæ scri-
 pturæ: hę. Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomiū,
 Iesu Naue, Iudicū, Ruth, Regū libri quatuor, Paralipomenō libri
 duo, Iob, Psalteriū, Salomonis libri quinq; Libri duodecim, p̄phe-
 tarum

II.

III.

Libri bibliæ:
 q̄ p̄ canoni-
 cis habētur.

G tarum

LIBER SECVNDVS

tarū: **E**saias, **H**ieremias, **E**zechiel, **D**aniel, **T**obias, **I**udith, **H**ester.
Esdræ libri duo, **M**achabæorū libri duo. **N**oui testamēti: euāgelio-
rū libri quatuor. **A**ctuū apostolorū liber unus. **E**pistolę **P**auli qua-
tuordecim, **P**etri apostoli: duę. **J**oānis apostoli: tres. **I**acobi apostoli
unā. **I**ude apostoli una. **A**pocalypsis **J**oannis: liber unus. **H**oc etiā
fratri & cōsacerdoti nostro **B**onifacio uel alijs eay: partiū episcopis,
pro cōfirmādo isto canone innotescat: quia à patribus ista accepti-
mus in ecclesia legenda, **L**iceat etiā legi passiones martyrum: cum
anniuersarij dies eorū celebrātur. **H**ęc ibi. **D**einde eodē in loco.
hoc subnectitur. **F**inaliter uniuersi episcopi dixerūt. **O**mnibꝫ hec
placuerunt: & hæc, nostrā subscriptiōe firmabimus. **E**t subscripse-
runt, **A**urelius **C**arthaginensis, **E**pigonius **B**ullēsis, **A**ugustinus
Hipponēsis, & alij quadraginta quatuor: qui eidē cōcilio interfue-
rūt. **H**ęc ibi: ex antiquo libro decretorū pōtificū. **Q**uod si passioes
sanctorū martyrum, hæc grauissima sacre synodi sanctione decernū-
tur legendæ in ecclesia, cū dies annuꝫ solennitatis eorū celebratur:
cur nō eodem iure & acta beatorū confessorum & sacrarū uirgi-
num, quos ecclesia catholica, publica ueneratione honorādos con-
stituit: etiā recitabūtur in officio ecclesiastico, quādo dies eorū fe-
stus quotannis occurrerit? **C**erte eadē penitus ratio militat in his
& illis, quinimmo in omni sanctorū gradu & sorte: quos ecclesia san-
xit colendos. ¶ **I**nsuper beatus pater **B**ernardus in p̄fatiōe quā ui-
tæ sancti **M**alachie episcopi, à se conscriptæ p̄fixit: hoc habet ser-
monis exordiū. **S**emper quidē operæ precium fuit, illustres sancto-
rum describere uitas: ut sint in speculū & exēplum, ac quoddā ue-
luti cōdimentū uitæ hominū super terrā. **P**er hoc enim, quādo mo-
do apud nos etiā post mortē uiuunt: multosq; ex ijs q̄ uiuētēs mor-
tui sunt, ad uerā puocāt & reuocāt uitā. **V**erū nūc maxime id re-
quitit raritas sanctitatis: & nostra plane ætas inops uiroꝫ. **Q**uā sa-
ne inopiā super nos adeo inualuisse sentimus: ut nulli sit dubiū, illa
sentētia nos feriri. quoniā abundabit iniquitas: refrigescet charitas
multorū. **H**ęc ibi. **Q**uod si cōducibile est illi illustres sanctorū uitas
describere, ut hic astruit **B**ernardus: nōne æque aut magis utile fut-
erit, descriptas eorū uitas ad publicā audiētū ædificationē in offi-
cio ecclesiastico legere? ¶ **A**dde quod etiam ingens utilitas, spiritu-
alisq; fructus admodū exuberans atq; copiosus, ex hac sacra lecti-
one

III.
Bernardus

Mat. 24

one agonum martyrum, & gestorum per alios singularis excellē-
 tiæ sanctos, cōsurgit in tota ecclesia. Nēpe ad dei primū & sancto-
 rū gloriā illa tendit: ut laudētur utriq; in sanctimonia uitæ, feliciq;
 exitu beatorū, qui inibi recitatur. Deus quidē: ut præcipuus illorū
 operum bonorū author, sancti uero: ut dei cooperatores, & ab eo
 ob sanctitatē ante actā glorificati. Deinde ad uiuētū salutem: ma-
 gnopere etiā illa cōducit enarratio bonorū operū, beatāq; cōsum-
 mationis sanctorum. ut his tanq; aculeis & calcaribus incitētur ad
 imitationē enarratæ sanctitatis, placidāq; in dño obdormitiōis eo-
 rum. **V**t etiā prouocentur bonorū opeꝝ studio, ad obtinenda
 illa perennis gloriæ præmia: ad quæ norūt sanctos ipsos, quorū me-
 moratur uita, per uirtutis & iustitiæ semitam peruenisse. locumq;
 habeat in nobis adhuc uiuis: illud poëtæ uerbum. stimulus dedit e-
 mula uirtus. **E**cce uerē fructū: ex lectione uitæ atq; obitū sancto-
 rū, q̄ in horarū canonicarū cōtinētur officio: cōsurgētē. **A**d quē
 colligēdum, debēt omnes qui de genere nō sunt animo, generose
 aspirare: neq; cū supercilio pharisaico aut cōtemptu respuere, quæ
 in descriptione uitæ sanctorū cōtinentur. Si enim fidē adhibemus
 ethnicorū historijs quas probati scripserūt authores, neq; dicimus
 cōmentitia deliramenta aut nugas aniles in illis cōtineri: nūquid de-
 trahemus fidē & denegabimus sacris sanctorū qui tā beati regnāt
 cū Christo historijs, illustrium uirorum studio cōscriptis? **N**unq;
 in hanc prorūpemus uocem sacrarum rerum contemptricem: q;
 in illis sanctorū uitis referantur sigmenta, ueniæ & mendacia, in-
 dignaq; sint quæ in officio legantur ecclesiastico? **C**opiosior ne (di-
 cant uelim) fructus & salubrior decerpitur ex sacris illis, sanctorū
 uitā & mores enarrātib; historijs, q̄ ex prophanis gentiliū annali-
 bus? **C**erte ex cōmemoratiōe sanctitatis uitæ & felicitatis obitus bea-
 torū, mēs legētis internam plerunq; sentit cōpunctiōnē: cū humili-
 ter de se sentiēs, percipit suam uitam multum esse ei quā legit, disti-
 milem ac dispātem. **S**oluitur interdū etiam in dulces lachrymas,
 in singultus, in fletus admodum suauēs: indolens se tanto inter-
 uallo distare ab ea, quam lecitat, uitæ sanctimonia. **D**einde rapit
 mēs generosa ardētū desiderio, æstuatq; sc̄to igne feruētis spiritus: ut
 eius imiteſ uestigia, cuius tam eximiā oculis propositam cernit uite
 excellentiā, excitaturq; ea lectione à torpore desidie & inertie

Quare acta
 sanctorū recitatur in ec-
 clesia.

Lucanus
 V.

LIBER SECVNDVS

pius lector, & totus in deū erigit: cupiens impensius sancti illius exemplo syncære deo in postea tempus seruire, & cōsimilē illi sortiari uitæ exitū. Vnde & apud se frequēter ardēt i uoto illud exoptat

Numeri. 23.

sibi demū datū iri; atq; à deo crebrius postulat. **Moriatur** anima mea morte iustorū: & fiāt nouissima mea, horū similia. **Sic** sane, sic

Augustinus.

beatus pater Augustinus, sanctorum patrū qui eum tempore præcesserant audita uita laudabili, placidaq; morte: maiorem in modū profecisse legit in uia dñi, eorumq; exēpla mentis suæ oculis assidue obieciſſe, tanq̄ speculū & regulā certam: secundū quam, uitā suam cōponeret. Demū ex sacra illa uitæ sanctorū lectione succeditur plærung; syncærus animus amore cælestis patriæ, inflammaturq; ardenti desiderio perueniendi ad illam felicissimā perēnitatis uitam: ad quā nouit sanctū illū (cuius uitam suspicit ac demittitur) per tribulationes et erumnas, per sancta itidē piorū operū exercitia peruenisse. Sed quis hos et longe plures salutiferos fructus: unq; ex gentiliū lectione historiarū collegerit? **Debemus** itaq; reuerentiā illam sacris illis sanctorū historijs, ut eas nō irideamus aut subsannemus: sed cū debita ueneratiōe eadē amplectamur, et digno prosequamur honore. ¶ **Hæc** dixerim, quoniā ipsi **Luthero** familiare est et germanū: ea quæ de sanctis enarrant, aut in eorū lectitantur uita, si suo nō sapiant stomacho, cū cachinno et subsannatiōe reijcere. Vnde in eo quē impugnamus libello suo, de abroganda missa priuata inſcripto: irridet impudēti fronte idipsum, qd de sancto **Seuerino** memorat à nōnullis, q; post mortē suam apparetis cuidā familiari suo, cōtestatus est se grauib; afflictiari pœnis: quoniā totas horas suas canonicas cum uiueret, matutino tempore solitus fuerit absoluerē, propter occurrentia toto die negocia. Existimatq; **Lutherus** illā apparitionē fuisse illusionē dæmonis: ad stabilienda (ut ait) præcepta humana de horis legēdis. cū tamē illud de horarū canonicarū lectiōe ecclesiæ institutū, nō debeat haberi nec dici præceptū omnino humanū: sed partim diuinū et partim humanū. Diuinū quidē: quia ex hjs quæ sacræ exprimūt literę quoquo modo est deductū. quē admodū et cætera id genus ecclesię statuta: aut ex uerbis aut factis in diuina cōtēntis scriptura sumpturunt suæ cōstitutionis occasiōe et exordiū, quandamq; habent ad sanctorū eloquiorū paginā, reductionem. **Humanum** uero quia ab homi-

VI.

Sanctus Seuerinus.

ab homi-

ab hominibus ecclesiæ sanctæ moderatoribus præcipuis, non accepta à deo exteriori iussione, est primo promulgatū et positū. Quoniam tamē nō defuit interior eorum præceptor et magister, spiritus sanctus, cuius inspiratione et magisterio cōstitutū est id decretum de legendis horis canonicis: ipsum magis ad diuini q̄ humani præcepti naturā cōditionemq̄ accedit, habēdumq̄ ē, p̄p̄modū ut diuinū p̄ceptū quēadmodū et de cæteris cōstitutioibus ecclīasticis: in primo huius operis libro sæpius dictū est, atq̄ propositum.

¶ **A**uthoritate sacræ scripturæ et probatorū authorū comprobari: q̄ ponendū sit purgatorium **Cap. XXVI.**

Demū in decimo suo dicto supra posito, et in hoc capite una cū duobus proxime sequentibus, penitus eneruādo: subindicat Lutherus nō esse ponendū animarum corporibus exutarū locū purgatoriū. cū dicit ibidē, tutius esse, totū purgatoriū negare: quā beato Gregorio scribenti mortuos apparuisse uiuētibus ad impetranda eorum suffragia, in hoc loco credere. quod hic (inquit) sit periculum erroris: illic uero, nullum sit periculum. Ecce his uerbis postremis, manifeste dicit Lutherus nullum esse erroris periculum: si quis totum negauerit purgatorium. **E** diuerso uero sentendum est cum ecclesia catholica, maximum esse erroris periculum, immo uero perniciosissimū errorē & summopere pestilentē: negare locum huiusmodi purgatoriū. **A**d quem errorē prorsus cōuellendū, hoc loco demonstrandū est & sacrarū literarū sanctorūq̄ patrū testimonijs necnon rationibus: astruendū esse locū, animarū post solutionē à corporibus expiatoriū: quæ reliquū aliquid habet egens purgatiōe. ¶ **E**t primū id conuincit ex eo loco secundi libri Machabæorū: in quo narrat uir fortissimus Iudas collatione facta misisse duodecim milia drachmas argenti Hierosolymā: offerri ea ibi pro peccatis mortuorū, sacrificiū. In quo quidē præclaro opere dicit ipse pie & religiose de resurrectione cogitasse: id est de relaxatione animarū à pœnis quibus affligantur. Nisi em̄ eos (inquit) q̄ ceciderāt, resurrecturos (à pœnis uidelicet: in quibus erāt) speraret: superflū uidere ē & uanū, orare pro mortuis. Hæc est em̄ resurrectio prima: qua anima corpore soluta resurgit à supplicijs, in quibus detinetur. Et secunda resurrectio: est corporum à sepulchris

I.
II.
2. Macha. 12.

G 3 in no